

MAGYAR MUSA.

Költ. Bétsben 24. Jan. 1787.

Utasak nem közönséges hibájok ez a' Mese-Iróknak,
 I hogy a' Gyermeknek 's az egygyügyü Olvasók
 az ő meséjékből bünt tanulnak. Még ama jó szivü
 Gellert 's a' Frantzoknak ama bölts Esopusok Fontán
 sem kerülteel e' hibát egészízen. — Kevés idő mul-
 va mintegy 100 Mesét akar T. T. Pétzeli József Úr
 közre botsátani, a' mellyeknek tzeljok lesziz nem, an-
 nyira a' nevetetés, mint a' rozsziz szokásoknak 's
 bünöknek irtása. Imé próbáúul küldé egynéhányat.

M E S E.

Egygy bagoly megúnván egyedül huhogái,
 A' Páros élethez kívánt hozza fogai.
 Sok festett madárral az erdő vólt tele,
 De egygyik sem akart barátkozni vele.
 Így bagoly társ nélkül hogy egygy helybe szorúlt,
 Fekete epéje fokszor búba borúlt.
 Monda: hogy leg alább ha egygy társa vólna,
 Epefztő búvában olykor hozzá szólna,
 Elúznék unalmit rósás mósolygási,
 Felderitnék szivét kedves huhogási.
 Sok szárnyas állatot vizsgálá e' végett,
 Hogyha lelne köztök kívánt feleséget.
 De e' vólt a' nagy baj, hogy az ő hajnala,
 Egyébb madaraknak éjtzakája vala,
 A' nap Ágyához még szintén el nem ére,
 Hogy kijottlyukából egyfizer szerentsére.

'S Mint két nagy lepedő két kerek szemhéjját
 Felhúzván meglátott távolka egy Héjját.
 Pár után szomjúzó szive megrepedesett,
 Hogy meglelte végre kit foká keresett.
 Láttya hogy gyönyörű Dáma szemre főre,
 Olyan mint az ovéorra, szárnya, izöre.
 Látására vére hogy nagyon felhevült,
 'Tsak neki rugtatott, 's bátran mellé repült,
 Ott, mint a' Szeretők, ő is ifog forog,
 Halgat... foházkodik... fohajt... szive dobog.
 Sok tipogásának hamaré' lett vége;
 Kérdi, ha lenne é néki Felesége?
 Álmos szemét akkor a' Héjja vetette
 E' mosollygó Himre, ki fohajt mellette,
 A' páros életem hihető hogy kapott;
 Mert fok kérés nélkül vele kormöt tsapott.
 Akkor hevenyében a' repdeső vadnak
 Nagy Monárkhájának a' fasnak hirt adnak,
 Ki minthogy már szemét álomnak hajtotta,
 Jó válafszíjal őket könnyen botsátotta. — —
 A' Bagoly szép párját vífzi az odúba,
 Hol' nőtelen feje százszor borúlt buba,
 Örül, feleségre hogy végre szert teve
 Ki víg órájnak osztájossa leve.
 Mondja: *Kedves kintsem! add a' szerelemnek
 Azidőt, mellyet más prédál most a' szemnek.*
 De a' szép Völegény akár mint vigada,
 A' Héjja Menyaszszony pislogva szunnya. —
 Tovább nem állhatván, rá merezti szemét,
 Rendre szemlélgeti Hitesé' tetemét;
 Hát láttya hogy véress az óra's a' szája,
 'S Hogy még álmábanis mérges a' formája.
 Akkor a' jó bagoly mindjárt gyanakodott,
 Hogy a' házaflágban hebehurgyákodott. —

A' Menyaszfzony reggel fel kél 's el hül belé,
Hogy magát egygy budos rút odúbn lelé.
Átkozta az órát a' melyben el hatta
Szép fészket e' lyukért 's magát Férjnek atta,
Hiszen, mikor ugy mond engem' társúl kére,
Nékem ez a' hazug Palotát igére.
Kivánnya, hogy Urát minden gonosz érje,
A' mikor megláttya, hogy bagoly a' férje.
E' szornyű látásra majd hóhtra ijedett,
'S már égő haragja jobban felgerjedett.
Mond néki mérgesen: te vak, bolond, szegéuy,
Hogy juta eszedbe, hogy lennél völegény?
'S Azouban kormével úgy tsap a' fejére;
Hogy ugyan patazkik a' vak bagoly' vére,
A' ki felserkenvén nem tud mit gondolni,
Hogy szép Hites-Társa így kezdi tsókolni:
De hogy többször is vág bóltos homlokára,
Akkor ő sem vészti a' tsókot tréfára,
Huhog, sirva mondja: melly nyomorúlt levék,
Hogy illy mérges nőstényt feleségül vevék!
Ki éles kormével bús fejem' hámozza,
'S epekedő Lelkem már hóltig kinozza. —
Igy tölt első napja a' páros életnek,
'S Mind ketten jól láttyák, hogy így nem lehetnek.
Mert hol a' Férj bagoly, 's a' Felefég héjja,
Ott a' házaslagnak szenvedés a' tzéjja.
A' Bagoly a' fashoz a' nap sirva mene,
Mondván, hogy áspissá lett Párja ellene.
Kéri válaszfza el, hogy őt tsak ez ízzel;
Mert inkább el lakik a' tűz-lang a' vízzel.
A' Sas e' bolond Párt nagyon kinevette,
'S a' motskot a' bagoly pénzen ott nem vette:
Te éjnek madara! hogy tudtad gondolni,
Hogy illy hebehurgyán kelljen házasodni?

Hát

Hát csak azt kell nézni mitsodás a' szőre?

Ha bagoly vólnais tudni kén előre;

Mérges é vagy jambor? jó é az erköltse?

Igy házaflágodnak lenne szép gyümöltse:

De minthogy bolondúl csak neki rúgtattál,

Rettenetes példát egyebeknek attál,

Hogy mátkáját elébb minden jól esmérje,

Mintsem feleségül magának megkérje.

Igy a' bagoly 's héjja hogy egygyé lettenek

Minden nap keserű kenyeret ettenek;

Mert egygyik' napja vólt máfik' éjtzakája,

AZ egygyik' firalma máfik' vig órája.

Ha a' héjja nappal a' bagolyt kinozta,

Az ő napját 's jussát az estve elhozta.

Igy addig tzivódtak, 's addig verekedtek,

Mig a' nagy bú által halálra epedtek. — —

Sok Magyar házaflú e' bagoly módjará,

'S hóltig gyötrő nyügot önként huz magára.

Nem fokba kerül most Pajtás a' Feleség:

Mert óltsó a' búza, bor, 's egyéb eseség.

Ugy van: 's megszűze földre indúl azon nyomban,

Ott körül néz egy Jányt reggel a' Templomban,

'S ha láttya, hogy tettző hátulja 's eleje,

Nem fokat kérdi ő van e' agyveleje?

Dólgos e' vagy túnya? jó, rosszé? nem tudja,

Két vén aszfzony által mikor már alkudja:

Mert hogy a' Templomból a' Házhöz megtére

Izent, hogy Jánynezőt várjanak estvére,

Jánynezőt mond a' vén, tsörgött e' szarka?

Ugyvan, felela' Jány, 's délnek nyúlt a' farka.

No Jányom Délről jő, ki téged' elvészzen.

Isten dólga látom, még ma Férjed léfzen.

Ugy

Ugy lett a' mind mondá. A' Nap el nem nyugott,
E' két esméretlen, hogy már kezét fogott.
A' Kérők hozatnak jó bort a' Kortszmaról,
Isznak, hogyjó ünöt vettek le lábáról,
Négy hétre a' Paraszt elvifzi Mátkáját,
'S ugy kezdi esmérni fok titkos hibáját.
Akkor kezd bánkodni, mikor otthon láttya,
Hogy mérges, kikapó, tsak a' száját táttya.
Egy helyt a' Menyaszszony fir, hogy igen szegény,
Részeges, 's azonban korhel a' Völegény.
Máfutt a' Férj búsul, fir, dulful, kesereg:
Mert feltörte hátát az Afzszonyi nyereg. —
De illyen a' Paraszt. — Ha egy tehént vészén,
Sok izben a' felett bölts discursust téfzen,
'S hufz forintot érte nem ád mig hibáját
Meg nem kérdi, 's tudja idejét, fajtáját:
De ha házasodik, tsak hű belé Halás,
Mintha itt türhetőbb volna a' megtsalás.
Az illy házaslágért fok osztán meglakol;
Mert páros élte leszsz hóltig égő Pokol,
Sirás rivás hallik ott minden időben,
Mig az egygyik végre megy a' temetőben. —

MAS MESE.

Egygy fįjatal Szarvas December Havában
Betegen fetrengett hideg barlangjában,
Hol Anyai szivét főképp' e' szagatta,
Hogy kettős borjait nem apolgathatta,
Kik tsak téjhez szokván, még fűvet nem téptek,
'S Gyengeségek miatt botorkázva léptek. —
Siros őszı fűvel rakva vólt a' tanya,
Mellyet télre gyűjtött ez a' gondos Anya.
Abból ett elöttök, hogy ha elfzoknának
A' téjtől 's erőssebb ételre kapnának

Ad:

Addigis, ' mig a' föld megnyitván kebelét,
 Onként kitálalja a' 'Vadak' ételét.
 Betegsége' hire el ment mindenfelé,
 'S más nap a' barlangot a' néző bétele.
 A' látogatóknak unta várni végét,
 Kérdik: hogy van? 's miként érzi egésségét?
 Innen egyenesen mennek a' szénára,
 Mellyet fúrgogatott borjai izámára,
 Ekként látogatták finlödő tárfokat,
 Hogy minden nap nálla megtömték hafokat. —
 A' Szarvasnak végre történék halála,
 'S A' fok szomorú fél helyet sem találá.
 Tíak hamar héltt testét egy lyukba bé-teszik,
 Azután a' sarjút egy szálíg meg eszik. — —
 Más nap virradóra, hogy megürült hafok,
 A' jászolra mentek az árva szarvasok:
 De fájdalmok' után mely nagy lett félelmek,
 Látván, hogy nints többé egygy szálnyi
 élelmek.

Az éhség' foga közt még két nap gyöttrödtek,
 Azután mindketten éhen meg döglöttek.
 Ez a' rovid mese tzéloz az ollyakra,
 A' kik futva mennek a' toros-házakra,
 'S bé-nyelik az árvak' végső falattyokat
 Az nap, mellyen sirbe zárták bé Attyokat,
 Kik a' Házban, mellyre az Úr mért siralmot,
 Mintegy öt boszszantván, ütnek lakadalmot.
 A' hét Árvak' annyát itattyák erővel,
 Még a' meghóltértis isznak bolond fővel. —
 Megúnt Hires Társát vigan temethette,
 A' ki leg elofzször á' tort elkezdhetette. (a)

MAS

(a) Itt R. Komáromban, a' temetőnek tsöszszevan,
 a' kinek fizetése nem egyéb, hanem a' temetőn

MÁS MESE.

Egygy mezőben vigan ugráltak fok szarkák,
'S A' szajkó nézgelte, melly szép tarka-barkák,
Melly kevélyen rázzák fél-sínges farkokat,
Elébb tovább rakják tántzra nőtt farkokat!
Melly gyors febesléggel nyelveik peregnék,
Mikor örvendező katzajjal tseregnek! — —
Addig tekergette rájuk irigy szemét,
Hogy mellettek kezte unni fáját nemét.
El-hultt tollokat hát magára földozta,
Fél rőfnyire öis farkát kitöldozta.
E' lopott kontosbe mihellyt fel-készüle,
Egyfzer hajnal előtt Sergekbe repüle.
Ott még kevélyebben farkát billegteté,
Szarka módra lábát furtsán illegteté,
Hol repdes, hol tölti az időt fétálva,
Régi pajtássira néz visszfa utálva,
De hogy a' többekkel elkezdett tseregni,
Lapos nyelve kéfett, nem tudott peregni,
A' melyből a' szarkák nemét megefmerték,
'S mérges tsipések kozt nyájjokból kiverték. —
E' fzemtelen szajkót mind azok követik,
Kik Nemzetek' 's nyelvek' rutabbért megvetik.
Sok Magyar Nemeftől Magyar szót bár hallj ma.
Szégyenl így befzélni e' Frantz 's Német' májma.
Ma-

termett fünek fele. Ez a' tsősz sirt és mindennek
24 krajtzárért, és ezen felyül mem lehet néki
semmit kívánni. Minekutánna valaki eltakaritta-
tik, a' Kisérők haza mennek; a' halottas házhoz
pedig nem hogy egyebek, de még a' sírásók sem
mennek enni vagy innya a' szomorú feleknek bot-
ránkozásokra. — Miért nem lehetne másutis illy
bölcs és emberséges rendelést tenni?

Magyar tántzot bálban nem kell tölle várni,
 Majoni ő, Német's Frántz Kontradánst fog járni.
 Pundrán tseréte el jeles kontőseit.

Mindenképp' gyalazza nagy lekü őseit. — —
 Mint pillékké válnak a' fellyem bogarok :

Ugy lassan más néppé lesznek a' Magyarok.

A' Nagyok el keztek : közel az ideje,

Hogy e' hires népnek lesz tsak a' hült helye. (b)

(b) Minden Nemzetnek különös *Geniussa* s természetevan, a' mellyet elveszt akkor, mikor a' nyelvét változtattya, s' lesz tsak belőlle olyan forma, mint mikor a' szilvát dió fába óltyák. — Minthogy most a' mi Fel. Királynk a' Magyar Nemzetnek kipallérozásán igyekezik, bárt sak Hazánknek kedves Fő-Rendei közzül, a' kik még saját nemzeteket meg nem utálták, olyanok támadnának, a' kik elhívetnék ezzel a' maga Jobbágyait Atyai szívvvel szerető, mindent látni túdo's minden jót tselekedni igyekező kegyelmes Felséggel, hogy ennék leg rovidebb úttya, a' Magyar Litterátúrának viragoztatása. Ha az Erdélyben's Magyar országban máris felferkentt, ezután pedig még jobban meg sokasodándó Irók egymásodik Nagy Lajó Joknak meleg szarnyaival apolgattatnának, a' nyira mennének tsak 30 Ést. alatt is, hogy még a' leg butább Paraszto kis gyönyörűséggel olvasnák a' Magyar Komédiákat, Meséket, Románokat, s' más elmét világosító's szívet jobbitó mulattságos munkákat, a' melly olvasásnak tsalhatatlan gyümöltse lenne a' Nemzetnek kipallérozása. — Alkalmasint vagynak tizszer száz ezer emberek Erdélyben és Magyar országban, kik németül semmit nem tudnak. Ezeknek gyermekeik ugyan fogják már ezután ezt a' nyelvet az iskolákban tanulni; de minthogy nem lehetnek mindyájan Szolga-Birók, Vice Ispánok, tsak kevés ideig tanulnak, s' következőképpen a' mikevejet tanúltak, ujra el-jelejtik. — —

bz. 5.